

1986, 30. prosince – Sdělení VONS č. 600 „Jiří Boháč odsouzen pro tr. čin pobuřování“ o soudním jednání s Jiřím Boháčem u Okresního soudu v Pardubicích a jeho odsouzení pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.¹

Dne 23. 12. 1986 se konalo u Okresního soudu v Pardubicích hlavní líčení ve věci proti Jiřímu Boháčovi, narozenému 8. února 1953, bytem Ohrazenice 56 A, okres Pardubice, dělníkovi železniční dopravy n. p. Východočeské chemické závody Synthesia Semtín. Okresní soud, jehož senátu předsedala JUDr. Eva Křupková, ho uznal vinným spácháním trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1a tr. zákona² a odsoudil ho k trestu odnětí svobody v trvání dvou a půl roku, který má vykonat v II. NVS, a k následnému ochrannému dohledu v trvání jednoho roku. Podle obžaloby i podle rozsudku se Jiří Boháč tohoto trestného činu měl dopustit tím, že od května 1985 do září 1986 z nepřátelství k socialistickému a státnímu zřízení republiky hrubými výroky a dalším jednáním vyvolával na pracovišti nepřátelské nálady a postoje ke společenskému a státnímu zřízení republiky.³ Rozsudek není dosud pravomocný, prokurátorka ani Jiří Boháč se nevyjádřili, zda podají odvolání.

Jiří Boháč byl v minulosti čtyřikrát soudně trestán, a to pro trestný čin příživnictví, pro trestný čin výtržnictví, pro přečin proti socialistickému soužití a pro trestný čin útoku na veřejného činitele v souvislosti s fyzickým konfliktem se členem závodní stráže.⁴ Dvakrát byl ve výkonu trestu. K hlavnímu líčení byl předveden z vazby, v níž je od 24. 9. 1986.⁵ Svědecké výpovědi u hlavního líčení prokázaly, že se v inkriminované době skutečně často vyjadřoval negativně o členech KSČ, že komunistům nadával a že prohlašoval, že by se měli postřílet. Tyto jeho výroky však byly pronášeny v afektu, při konfliktech se spolupracovníky. Svědci, kteří vypovídali proti němu, byli částečně zaujatí a to, jak prokázal sám obžalovaný, dost důvodně: jednoho svědka, člena strany,

např. Jiří Boháč před lety odhalil jako drobného zloděje v samoobsluze, s dalším straníkem měl jiný osobní spor atd. Do značné míry se zde projeví i spory kulturní a generační. Z pěti svědků, kteří u soudu vystoupili, byli čtyři starší šedesáti let a byli více či méně konformní s oficiálně propagovanými životními postoji. Podstatná část důkazního řízení byla věnována okolnostem poslechu rozhlasové stanice Hlas Ameriky na pracovišti a tomu, zda toto vysílání Jiří Boháč pouštěl za přítomnosti více osob, zda ho komentoval apod. Tvrzení korunního svědka Kopejtky⁶, člena KSČ, že poslech této rozhlasové stanice Jiří Boháč umožňoval v době přestávky v 9.00 ráno, bylo soudem přijato jako důkaz⁷ a Jiří Boháč marně namítal, že v tu dobu Hlas Ameriky česky nevysílá. Někteří svědci hovořili o údajném záměru J. Boháče podat si žádost o vystěhování do ciziny,⁸ na což vyslyšala obžalovaného i prokurátorka, jako by to byla nějaká přitěžující okolnost. Svědci proti Jiřímu Boháčovi také uváděli, že tvrdil, že v této zemi nejsou respektována lidská práva, že on sám byl v minulosti odsouzen nespravedlivě a konečně, že existuje jakási Charta a jakýsi Svaz na ochranu nespravedlivě odsouzených. Všechny tyto instituce byly zrušeny po sovětské invazi v r. 1968.⁹

Soud ani prokurátorka se nezaměřovaly na podstatnou okolnost, zda šlo skutečně o výroky pobuřující, tj. takové, jimiž by se Jiří Boháč snažil získat pro své názory další osoby, resp. v nich vyvolávat nepřátelské nálady a postoje. Z provedených důkazů naopak jednoznačně vyplynulo, že se Jiří Boháč snažil své starší spolupracovníky ponížit, urazit je, že dával najevo svou nelibost nad jejich životem, názory a stranickou příslušností, a to způsobem, který považujeme za krajně nevhodný. I obhájce poukázal v závěrečné řeči na nevhodnost právní kvalifikace a navrhl soudu, aby jednání Jiřího Boháče posuzoval podle jiných ustanovení trestního zákona, např. hanobení národa, rasy a přesvědčení (zde je trest do jednoho roku). Celý proces s Jiřím Boháčem byl odrazem konfliktů Jiřího Boháče se svědky – pracujícími důchodci. Osobní, nepolitický charakter celé záležitosti dokládá i ta část důkazního řízení, která byla věnována údajnému pozdravu, jímž Jiří Boháč jednou oslovil dva svědky: „Nazdar vrazi!“

Prokurátorka navrhla trest v horní polovině zákonné sazby, tj. 21 až 36 měsíců odnětí svobody. Soud tedy výrokem třicetiměsíčním trestu projevil zvláštní horlivost.¹⁰ Informace o podobných případech získáváme jen velmi zřídka. Velká většina nejruznějších soudních procesů, kde jsou ukládány nepřiměřené tresty za jednání s politickým podtextem, souvislostmi či důsledky, zůstává našemu výboru neznáma a veřejnosti nepovšimnuta. Naše obhajoba Jiřího Boháče neznamena, že se ztotožňujeme s jeho vulgárními nebo násilnickými výroky, neznamena ani jejich ospravedlnění. Je zaměřena na zřejmé porušení práva, jehož se zde československé justiční orgány dopustily, dále na osvětlení širších sociálních a politických souvislostí, v nichž k podobným konfliktům dochází, a konečně na zpochybnění samotných zákonných ustanovení, podle nichž je takové jednání stíháno.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 1, s. 23–24.

POZNÁMKY

- ¹ Toto sdělení zaslané Okresnímu soudu v Pardubicích k rukám JUDr. Evy Křupkové bylo též uloženo do soudního spisu. OS v Pardubicích, soudní spis k případu Jiřího Boháče (spis. zn. 5 T 937/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 291/90. K případu viz dále sdělení VONS č. 608, dokument č. 611. K výkonu ochranného dohledu nad Jiřím Boháčem viz sdělení VONS č. 1050, dokument č. 1054.
- ² Trestní stíhání Jiřího Boháče pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a) tr. zák. zahájil 24. 9. 1986 vyšetřovatel Krajské správy SNB – odboru vyšetřování StB kapitán Vladimír Novák, kterého Boháč obvinil ve svém nedatovaném dopise Krajské prokuratuře v Hradci Králové z podjatosti pro jeho postup v průběhu vyšetřování. Jako důvod Boháčova trestního stíhání bylo v usnesení uvedeno, že „*po svém návratu z výkonu trestu odnětí svobody dne 29. 5. 1985 do současné doby na svém pracovišti v n. p. VCHZ Synthezia Pardubice z nepřátelství k socialistickému a státnímu zřízení republiky pobuřoval spolupracovníky hrubými a hanlivými výroky proti socialistickému a státnímu zřízení republiky*“. OS v Pardubicích, soudní spis k případu Jiřího Boháče (spis. zn. 5 T 937/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 291/90.

- ³ Obžaloba a rozsudek viz in: tamtéž.
- ⁴ Boháč byl poprvé odsouzen 24. 1. 1972 Okresním soudem v Chrudimi k peněžitému trestu 3000 Kčs pro přečin příživnictví podle § 10 zákona č. 150/1969 Sb. o přečinech a týměž soudem 3. 7. 1973 k osmiměsíčnímu podmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin výtržnictví podle § 202, odst. 1 tr. zák. Okresní soud v Hradci Králové ho odsoudil 17. 5. 1979 pro trestné činy podplácení podle § 161, odst. 1, 2 tr. zák., útoku na veřejného činitele podle § 156, odst. 2 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 221, odst. 1 tr. zák. k dvanáctiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody, na tento rozsudek se vztahovala amnestie prezidenta republiky z 8. 5. 1980. Okresním soudem v Chrudimi byl Boháč odsouzen 9. 9. 1981 k peněžitému trestu 1000 Kčs pro přečin proti socialistickému soužití podle § 9, odst. 1, písm. a) zákona č. 150/1969 Sb. o přečinech a konečně Okresním soudem v Pardubicích 10. 4. 1984 pro trestné činy útoku na veřejného činitele podle § 155, odst. 1, písm. a) a § 156, odst. 2 tr. zák. a přípravu trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175, odst. 1, písm. a) tr. zák. k patnácti měsícům trestu odnětí svobody nepodmíněně a ročnímu ochrannému dohledu. Celkem byl tedy odsouzen pětkrát. Tamtéž, výpisy z rejstříku trestů J. Boháče z 29. 11. 1986 a 19. 3. 1990.
- ⁵ Boháč byl 24. 9. 1986 zadržen a usnesením krajského prokurátora v Hradci Králové JUDr. Josefa Valenty z 25. 9. 1986 byl vzat do vazby s jejím začátkem ode dne zadržení. Důvodem k jeho zadržení byla údajná obava z ovlivňování svědků, maření vyšetřování či pokračování v údajné trestné činnosti. Jiří Boháč se proti svému vzetí do vazby odvolal, ale Krajský soud v Hradci Králové jeho stížnost 7. 11. 1986 zamítl jako nedůvodnou. OS v Pardubicích, soudní spis k případu Jiřího Boháče (spis. zn. 5 T 937/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 291/90.
- ⁶ Celým jménem Jiří Kopejtko.
- ⁷ Protokol o výslechu Jiřího Kopejtky je uložen in: tamtéž.
- ⁸ Koncept žádosti o vystěhování napsaný v modrém bloku byl Boháčovi zabaven 24. 9. 1985 při domovní prohlídce v jeho přechodném bydlišti v Ohrazenicích. Viz protokol o provedení domovní prohlídky uložený in: tamtéž.
- ⁹ Jedná se zřejmě o Chartu 77 a Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, které ovšem vznikly v roce 1977, resp. 1978.
- ¹⁰ Výše trestu odnětí svobody byla v rozsudku vyneseném senátem složeným z předsedkyně JUDr. Evy Křupkové a soudců Jaroslava Michalega a Milana Sobka odůvodněna údajnou společenskou nebezpečností Boháčova jednání a jeho předchozími odsouzeními. OS v Pardubicích, soudní spis k případu Jiřího Boháče (spis. zn. 5 T 937/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 291/90.